

Злагода Ольга Валеріївна,

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ОПЕРАТИВНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Боротьба зі злочинністю під час російсько-української війни у 2022 році, насамперед з її організованими формами, яким притаманні жорстокість, конспірація злочинного елементу, високий організаційний рівень підготовки та вчинення окремих видів злочинів, застосування не лише зброї і новітньої техніки, а й соціопсихотехнологій, потребує значної активізації діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України, освоєння ними сучасних оперативно-розшукових заходів, а також пошуку нестандартних методів і засобів успішного виконання завдань ОРД.

Відповідно до закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» у статті 1 зазначається, що завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави [1].

Вирішення зазначених питань нерозривно пов'язане з проблемою правового виховання здобувачів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану, а саме психологічної складової підготовки майбутнього оперативного працівника, реалізації в оперативно-розшуковій діяльності психологічних закономірностей, без яких якісне оновлення роботи оперативних підрозділів майже неможливе.

Питання використання спеціальних психологічних знань в оперативно-розшуковій діяльності органів Національної поліції України здавна цікавлять теоретиків і практиків.

Вибіркове ознайомлення з досвідом психологічного забезпечення діяльності поліції зарубіжних країн свідчить про те, що цій справі приділяється значна увага як в організаційно-

методичному, так і в матеріальному відношенні. Відтак слід визнати наявність певних теоретичних напрацювань щодо втілення в оперативно-розшукову діяльність спеціальних психологічних знань. Однак загальною вадою в цьому питанні є відсутність відомчого концептуального бачення проблеми використання закономірностей психології в оперативно-розшуковій діяльності та шляхів її розв'язання [2, с. 3].

С.В. Асямов та Ю.С. Пулатов визначають, що психологічна підготовка працівників поліції – це спеціально організований, цілеспрямований процес впливу на працівників з формування, розвитку та активізації необхідних якостей, що зумовлюють ефективне виконання оперативно-службових завдань [3]. У загальній психології, навчання визначають як вид практичної діяльності, який є пізнавальним процесом засвоєння людиною соціального досвіду [4, с. 288].

На даному етапі навчання, психологічна підготовка могла б бути реалізована за рахунок насичення занять психологічним змістом, що досягається за допомогою таких прийомів:

- прискорення темпу діяльності, скорочення темпу виконання завдань;
- вирішення завдань при дефіциті інформації, створення обстановки протидії з наявністю елементів підвищеної відповідальності і ризику;
- введення у заняття неочікуваних перепон і ускладнень;
- постановка завдань, що потребують самостійного вибору рішення з кількох можливих варіантів;
- постановка завдань, які потребують взаємодії і взаєморозуміння.

Даний шлях досить плідний, хоча він не може повністю замінити професійну психологічну підготовку як самостійного напряму формування та удосконалення професійної майстерності, спрямованого не тільки на тренування професійно важливих якостей, але й на досягнення майбутніми оперативними працівниками органів Національної поліції достатнього рівня психологічної компетентності.

З урахуванням обставин які виникли в Україні після 24 лютого 2022 року коли російські війська повномасштабно вторглися на територію України виникає ряд питань щодо організації психологічної підготовки, а саме необхідно створити систему психологічного забезпечення діяльності органів Національної поліції. Така система передбачає сукупні

узгоджені зусилля спеціальних психологічних підрозділів, науково-дослідних установ, навчальних закладів та практичних органів по таких основних напрямках:

- професійно-психологічна підготовка оперативних працівників органів Національної поліції;
- професійни підбір та професійний відбір фахівців для навчання і роботи в органах Національної поліції України;
- психологічна реабілітація оперативних працівників, що постраждали при виконанні службових обов'язків, піддалися професійній деформації під час воєнної агресії Російської Федерації;
- надання консультативної психологічної допомоги керівному складу практичних органів, підрозділів та навчальних закладів.

Підводячи підсумок, доцільно було б розглядати дану проблематику у контексті психології оперативно-розшукової діяльності, яка за своєю суттю є специфічною галуззю практичної психології. Їй притаманні «свої» особливі завдання (діагностика, оцінка, профілактика і корекція індивідуальних психологічних рис і особливостей поведінки особистості), а також «своя» психологічна технологія (цілісна методична система), що охоплює комплекс діагностичних, інтерпретаційних, оціночних та корекційних психологічних методик.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року. *ВВР*. 1992. № 22. Ст. 303 із змінами, внесеними 28.01.2021. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Концепція психології оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ України / Я.Ю. Кондратьєв, Б.І. Бараненко, О.С. Звонко та ін. К. : РВВ МВС України, 2001. 30 с.
3. Асямов С. В. Професійно-психологічний тренінг сотрудников ОВД / С. В. Асямов та Ю. С. Пулатов URL: <http://promoestate.com.ua/yurpsy/help/bib/tren/02.htm>.
4. Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Либідь, 2005. 464 с.